

PAGINI DE LECTURĂ

BOOK REVIEWS

COMPTES RENDUS DE LECTURE

Elena PRUS, Victor UNTILĂ, *Proiecții interculturale în filologia contemporană*, U.L.I.M., Chișinău, 2014

Până relativ recent tendința de modernizare a sistemului de cercetare din Republica Moldova era concepută și interpretată în spațiul nostru extrem de vag, suscitând multiple și controversate polemici. Edificarea și perceperea propriu-zisă a acestei noțiuni sintetizatoare se menținea, nefericit, într-o zonă amorfă, fiind ignorate elementele de bază, constitutive, funcționale.

Ca idee complexă, benefică, totalizatoare, aflată sub influența schimbărilor socio-politice, paradigma cunoașterii, derivată din provocările pluralismului în epoca proceselor de integrare a spațiilor multilingve / plurilingve, s-a cristalizat abia în perioada 2009-2013.

Un exemplu elocvent, în această ordine de idei, este *Profilul Multilingvism, Contrastivitate și Comunicare Interculturală*, derulat sub auspiciile Institutului de Cercetări Filologice și Interculturale. Urmând logica extinderii cercetărilor asupra arealurilor lingvo-culturale mai largi și noi (euroasiatic și hispanofon), cooptarea tematicilor domeniului mass-media și comunicare, profilul în discuție a dus la renovarea problematicei și axarea pe studierea următoarelor probleme: Multilingvismul / Plurilingvismul ca provocări ale globalizării: de la învățământ – la politici lingvistice și culturale; Limbile europene moderne în sistemul comunicării universale; abordări polivalente a traducerii și limbajelor specializate.

De mai bine de un deceniu de la proclamarea Independenței țării noastre, conceptul de *multilingvism, contrastivitate și comunicare interculturală* nu cunoștea perspective inedite. Iată însă că, în sfârșit, avem astăzi elaborată o concepție-viziune clară, bine definită a respectivului concept, atât în context național, cât și în plan internațional, elaborat cu ardentă strădanie neprecupețită și acribie didactico-științifică nemaîntâlnită de titratul corp de profesori-cercetători în frunte cu directorul ICFI prof. univ. dr. hab. Elena Prus.

Misiunea colectivului de autori a rezidat, primordial, în faptul de a nu admite confuzii și inadvertențe, fiind eradicat irevocabil ambiguitatea și

amatorismul. Conceptul, aşadar, s-a cristalizat din perspectiva valorilor etice şi estetice, având la temelie cele mai nobile tradiţii: spiritul inovator, clasicismul analitic, îmbinat cu modernitatea, studiul aplicativ etc., scopul scontat vizând, în definitiv, configurarea procesului literar modern şi contemporan: evaluări şi considerări teoretico-critice; Comparatismul lingvistic şi literar – parcurs şi perspective, Dimensiunea mediatică a comunicării interculturale; Interconexiunea paradigmelor metodologice şi didactice în predarea/învăţarea limbilor străine în contextul inovaţiilor educaţionale. Concomitent, specificul profilului ştiinţific posedă un caracter euristic complex al abordării filologice, via interculturalitate şi transdisciplinaritate, fiind orientată spre dezvoltarea gândirii filologice în contextul noilor teorii filosofice, lingvistice şi socioculturale în dimensiuni contrastive.

Cercetările au vizat polimorfismul şi polivalenţa lingvisticii, literaturii, comunicării, dar şi a (glo)didacticii, care, în condiţiile globalizării, sunt redirecţionate spre necesităţile comunitare, de unitate în diversitate, şi interconexiuni lingvo-culturale. Astfel, investigând fenomenologia limbă-cultură ca indiciu al evoluţiei civilizaţionale a societăţii la etapa actuală, investigaţiile contrastive de ordin teoretic, empiric şi funcţional au dezvoltat proiecţii praxiologice ale interconexiunilor lingvo-culturale şi de (inter)comunicare, contribuind la valorificarea şi implementarea metodologiilor, practicilor şi documentelor instituţionale europene în contextul educaţional-cultural al Europei unite.

Ansamblul de competenţe comunicative/literare/lectorale (cunoştinţe, capacităţi, atitudini), pe care le propune conceptul în discuţie presupune o pregnantă viziuni implicată şi hermeneutică. După cum se poate observa lesne, detectabilă este şi prezenţa elementului istoric/cronologic, decantat suficient şi receptat ca atare graţie recuzitelor expositive şi „rechizitoriului” analitic propriu-zis. Componenta comunicativă, desfăşurate biplan (uzual şi specific), se produce, şi ea, în calitate de entitate monadică, astfel încât să nu aducă vreo atingere balanţei analitico-etico-estetic-empirico-organiciste, unica aptă să interpreteze neanemiata literatura ca fenomen, în sensul în care Umberto Eco contempla *opera deschisă*. Materiile lingvistice, literare, materiile comunicării şi materiile didactice nu sunt „intercalate” aleatoriu, ținându-se cont de complexitatea fiecărui tip sistemic, fenomen şi a practicii didactico-funcţionale a limbii.

Astfel, componenta comunicativă şi componenta literară reprezintă, pe bună dreptate, expresia neanemiată depozitară a valorilor supreme de cercetare din secolul XXI. Finalmente, motivaţia, istoricul, parcursul şi, poate în primul rând, fundamentarea acestui concept au beneficiat, cu siguranţă, la toate fazele elaborării, de la proiectare la definitivare, de imbolduri călăuzitoare atât de necesare, ce au conferit autorilor nu numai însemnul temerităţii inerente, ci şi

convingerea certă că travaliul oneros de vast poate fi dus cu bine spre finalul scontat. Mă refer, în primă instanță, ca să devin cât mai explicit, la eforturile depuse de cercetătorii noștri deosebiți din cadrul ICFI, care au reconsiderat, integrat și valorificat din plin cunoștințele vaste din patrimoniul filologiei autohtone, astfel încât au plasat în interiorul conceptului tot ce este mai rezistent, mai durabil și mai necesar, esențialmente.

Așa se explică faptul că în structura axiologică a conținuturilor educaționale primează, ca o marcă de noblețe, validarea echidistantă, minuțioasă, a aserțiunilor enunțate. Adică *Multilingvismul, Contrastivitatea și Comunicarea Interculturală* posedă un rol major, de persuasiune, ca jalon esențial în devenirea noastră culturală. Prin edificarea și promovarea acestor valori autohtonul este împins, firesc și durabil, spre universalitate, implicit spre perenitate.

Acest **imens laborator științific, care este conceptul *Multilingvism, Contrastivitate și Comunicare Interculturală***, se constituie într-o mostră viabilă de percepere și instrumentare critică a unui material extrem de vast, material axat pe o pistă adevărată, ferită de provocările și tentațiile unei cercetări superflue, la suprafață. Autorilor le-a reușit cu brio acest lucru și faptul se impune a fi remarcat expres, mai ales că, repet, avem de a face cu un veritabil **laborator**, cu ceea ce numește reputatul critic și istoric literar Dumitru Micu „nisipurile mișcătoare” ale civilizației și culturologiei europene.

Din această perspectivă, misiunea colectivului de autori ai conceptului poate fi pe deplin considerată o izbândă.

Prof. univ. dr. hab. Dragoș VICOL,

Lect. univ. Aliona MELENTIEVA,

Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău, Republica Moldova